

Grażyna SZAFIŃSKA

Jubileuszowy rajd „Brzegiem Pilicy”

15 lat temu Oddział PTTK w Żarnowie i Stowarzyszenie Przyjaciół Pilicy i Nadpilicza w Tomaszowie Mazowieckim byli pomysłodawcami rajdu, który miałyby na celu przybliżenie dzieciom, młodzieży i dorosłym walorów turystyczno-przyrodniczych rzeki Pilicy oraz atrakcji krajoznawczych okolic Tomaszowa Mazowieckiego.

Obecnie organizatorem rajdu jest poza żarnowskim Oddziałem PTTK Skansen Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim z jego charyzmatycznym kustoszem Andrzejem Kobalczykiem, który postawił sobie za cel życiowy ratowanie zabytkowych obiektów rzecznych i nadrzecznych oraz ożywienie tradycji flisackich. W ostatnich latach dyrektor skansenu zainicjował również wiele widowisk nawiązujących do wydarzeń historycznych z udziałem grup rekonstrukcyjnych czy członków stowarzyszeń i klubów mających zainteresowania militarne. Pan Andrzej będąc jednocześnie publicystą, rysownikiem i animatorem kultury działa z ogromną pasją na rzecz ochrony naszego dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego związanego z Pilicą i Nadpiliczem. Mając tak wyjątkowego współorganizatora żarnowski Oddział PTTK przez 15 lat przywiódł w okolice Tomaszowa Mazowieckiego kilka pokoleń dzieci i młodzieży, ale również dorosłych turystów zafascynowanych Pilicą, jej naturalnym krajobrazem oraz przebogatą historią.

Piętnasty rajd „Brzegiem Pilicy” odbył się 19 maja 2012 r. na trasie Smardzewice – Nagórzyce – Józefów – Brzustówka – Skansen Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim. Zbiórka drużyn rajdowych ze szkół w Aleksandrowie, Białaczowie, Bujnach, Miedznej Drewnianej,

Przedborzu, Skotnikach, Woli Krzysztoporskiej i Żarnowa miała miejsce w wyjątkowo malowniczym terenie przy połyskującej w słońcu tafli Zbiornika Sulejowskiego. Podczas rozpoczęcia prezes Oddziału PTTK w Żarnowie wręczył uczestnikom znaczki rajdowe z ryciną diabła nagórzyckiego wykonaną przez Andrzeja Kobalczyka. W rajdzie uczestniczyło po raz pierwszy wielu młodych turystów z pierwszych i drugich klas szkoły podstawowej, a nawet była uczennica „zerówki” z Żarnowa Magdalena Fidelus wędrująca z mamą i starszym bratem.

Po dojściu do Grot Nagórzyckich będących pozostałością po podziemnej kopalni piasku, niedawno poddanych gruntownej renowacji, uczestnicy wysłuchali pogadanki na temat warunków geologicznych rejonu grot, działalności górniczej oraz związanych z grotami legend, a następnie przeszli podziemną trasą turystyczną. Groty Nagórzyckie uznaje się obecnie za zabytek kultury materialnej – są one bowiem świadectwem dziewiętnastowiecznej techniki górniczej, a kopalina jaką jest piasek oraz górotwór, w którym zostały wydrążone są unikatami w skali europejskiej.

Od Grot objął przewodnictwo nad blisko 150 osobową grupą dyrektor skansenu. Mijane po drodze zespoły leśne poprzecinane były okopami z okresu II wojny światowej. Idąc przez dzielnicę miasta Tomaszowa – Brzustówkę, piechurzy mogli przyjrzeć się kajakarzom szykującym się do spływu. Ostatni odcinek trasy przebiegał w okolicy „Niebieskich Źródeł”, a ścieżka pod mostem poprowadziła w stronę skansenu, który gromadzi wiele „skarbów” wydobytych z rzeki, kolekcję kamieni młyńskich, militaria, urządzenia związane z młynarstwem itp. Zabytkowy młyn przeniesiony znad Łuciaży to główny obiekt muzealny.

Ciekawym akcentem zakończenia rajdu była prezentacja krasomówcza związana tematycznie z Pilicą w wykonaniu Karoliny Kani z Gimnazjum w Żarnowie, która jest laureatką I miejsca Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego w Legnicy. Zgodnie z tradycją tego rajdu odbył się konkurs krajoznawczy o Pilicy, w którym laureatami pierwszego miejsca zostali Patrycja Oleksiewicz ze Szkoły Podstawowej w Skotnikach i Kamil Gorzałczyński z Białaczowa. Dwa równorzędne drugie miejsca zajęli Mateusz Łukasik z SP w Białaczowie i Wiktoria Przybył z SP w Aleksandrowie, natomiast trzecie miejsce uzyskał Jakub Telecki z Białaczowa. Nagrody za udział w konkursie oraz upominki dla uczestników rajdu ufundowali Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta i Skansen Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim, a słodkie bułeczki fundował Tomasz Mazurek.

W trakcie rajdu wręczono legitymację członkowską uczennicy I kl. SP w Żarnowie Julii Grzybowskiej oraz odznaki turystyki pieszej Aleksandrze Szczepockiej i Katarzynie Zielińskiej – brązowe, a także odznakę popularną Bartoszowi Laskowskiemu.

Ruchomy eksponat skansenu

W dniu rajdu do skansenu przyjechali z różnych stron Polski członkowie stowarzyszenia „Klub Pancernych” ubrani w autentyczne stroje wojskowe, uruchomili czołg T-34 będący eksponatem muzeum i odbyli krótką „przejażdżkę” ku ucieście naszych turystów. Dodatkową atrakcją były zdjęcia z załogą czołgu. Jubileuszowy XV Rajd „Brzegiem Pilicy” zakończył się wręczeniem dyplomów uczestnictwa i podziękowaniami za wieloletnią współpracę i życzliwość okazywaną przez dyrektora skansenu Oddziałowi PTTK w Żarnowie.